

ביצה פרק ראשון ביצה

ב.

עין משפט
נר מצוה

(א) עדות פ"ד מ"ה (ב) שם
ויהא ע"ג (ג) ולקמן ט'
עדות פ"ד מ"ז (ד) שם
מ"ה (ה) שם קמ"ה וס'
בענין שם קמ"ה (ו) וס'
כח"ל לקמן לא ידע ונפחת
ובנימות מ"ד ד"ה סמ"ס
(ז) שם קמ"ה וס' (ח) וס'
(ט) ולקמן ו" (י) וס'
(יא) ולקמן ת" (יב) וס'
סמ"ס (יג) ולקמן ו" (יד) וס'
למאן (טו) ולקמן ו" (טז) וס'
(יז) וס' (יח) וס' (יט) וס'
מס' שם קמ"ה (כ) וס'
עלמית (כא) וס' נ"ך נ"ך מ"ה
א"י

גליון הש"ס

סת"ג ובה"א לא ידע
עין נ"ך פרק י"ט דשם
דף נ"ח

לעזי רש"י

פ"ל"א י"ה

מוסף רש"י

שאר בכזית. לפני כל
יחלה וכל יחלה ויחלה ע"ג
מגביהין. נדים מעל
השלחן. עצמות. קשין
שליחן רחוקין. כלל
וקליפין. של אגוזים. דלית
לה ל"ש מוקצה. ובית
הלל אומרים מסלק את
הטבלא. שם מורת כל
עניה. אכל לא יטלטל
הקליפין נידים. כרבי
יהודה (שם קמ"ה). אגוז
אין לו סומכין
על משנתו כמות שהיא
שניה. אלא מוחלת
שטתה ובי"ש כ"י יהודה
כ"י (שם). את הדלועין.
השלחן ומיהו סממן לא
למאכל כהמה קיימא אלא
לדש (שם קמ"ה) ולא אמרין
מוקשין כן להמה דמאכל
אש כן (שם קמ"ה). ואת
הגבילה. שהגבילה היום
וכן השמשות היתה
שומדת לאדם. ואפי"ה
מחמקין (שם קמ"ה).

ביצה לא סאכל זו ציוס. בגמרא מפרש טעמא: שאור בכזית.
משום דהני תלת מילי הוו מקולי בית שמאי ומחומרי בית
הלל גבי יו"ט תנא להו גבי הדדי. ובגמרא (א) מפרש טעמיהו: ככוכבסה.
תמרה: יספור בדקר. פ"ל"א בלע"ז: ומודים שאם שטח כו'.

כדמפרש טעמא בגמ' (ב) כשש לו דקר
נעון מצעד יוס: שאפר כירה מוכן
הוא. בגמרא (ב) בעי מאי קאמר:
גמ' העומדת לאכילה. שאינה
מוקשת: אוכלא דאפרת. אוכל
שנפרד. וחזירו (ב) במנחות חזירו אוכלין
כמאן דמפרטי דמו וכן בשחיטת
חולין (דף ע"ג). לית לכו מוקשה.
דלמא כר' שמעון סבירא להו דאמר
בפרק (כירה) (שם דף מ"ה). מותר השמן
שנר ושנקערה אסור (דברי רבי
יהודה) ור"ש ממיר: קא סלקא דעתין.
להי פריקין מאי טעמייהו דבית
שמאי דקא סלקא דעתין דאפי' לר'
שמעון דשרי במוקשה בגולד אסרי
דאילו במוקשה סבירא ליה לא מקמי
אניש מדעתיה מדי דחוי ליה אכל
גולד לא הוה ידע דנהי דעתיה
עליה: ומי אמר רב נחמן כ"י.
דבית הלל כר' יהודה: מגביהין.
בשבת מעל השלחן עצמות שאין
ראוין לאכילה וקליפי אגוזים ולא
חיישין למוקשה: וזים הלל אומרים.
אין מטלטלין אותן נידים שמוקשה
הן: אלא מסלק הטבלא. שם מורת
כלי עליה ומנערה: ואמר רב נחמן
אנו אין לנו. בשטת משנה זו לפי
שמוחלת שטתה אלא כך שמעתי
מרבנמי דבית שמאי כר' יהודה
ומחמרי וזית הלל כרבי שמעון:
מחמקין דלועין. תלושין לפני הבהמה
ולא אמרין טרחא דלאו אורח הוא:
ואם הנביא לפני הכלבים. ואע"פ
שנתגבלה בשבת דצין השמשות לא
היתה עומדת לאכילה כלבים אפילו
הי שרי דלית לן מוקשה בשבת. הלכך
מגביהין מעל השלחן דמייירי בשבת
מוקים לבית הלל דנימרו כר' שמעון
כי היכי דלא תקשי הלכתא
אהלכתא דקיימא לן הלכה כסתם
משנה (א) וקיימא לן הלכה כבית
הלל (א) אכל גבי יוס טוב. דאשכחן
דסתם רבי כרבי יהודה:

ביצה שגולדה ביום טוב בית שמאי אומרים
תאכל ובית הלל אומרים לא תאכל בית
שמאי אומרים שאור בכזית וחמץ בככותבת
ובית הלל אומרים ז"ה וזה בכזית השוחט
חיה ועוף ביום טוב בית שמאי אומרים
יחפור בדקר ויכסה ובית הלל אומרים לא
ישחוט אלא אם כן היה לו עפר מוכן
מבעוד יום ומודים שאם שחט שיחפור
בדקר ויכסה שאפר כירה מוכן הוא:
גמ' במאי עסקין אילימא בתרנגולת העומדת
לאכילה מאי טעמייהו דבית הלל אוכלא
דאפרת הוא אלא בתרנגולת העומדת לגדל
ביצים מאי טעמייהו דבית שמאי מוקצה
היא ומאי קושיא דלמא בית שמאי לית
להו מוקצה קא סלקא דעתין אפילו מאן
דשרי במוקצה בגולד אסר מאי טעמייהו
דבית שמאי אמר רב נחמן לעולם בתרנגולת
העומדת לגדל ביצים ודאית ליה מוקצה
אית ליה גולד ודלית ליה מוקצה לית ליה
גולד בית שמאי כר' שמעון ובית הלל כר'
יהודה ומי אמר רב נחמן הכי והתנן בית שמאי
אומרים מגביהין מעל השלחן עצמות
וקליפין ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא
כולה ומנערה ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא
בית שמאי כרבי יהודה ובית הלל כר"ש אמר
לך רב נחמן גבי שבת דסתם לן תנא
כרבי שמעון דתנן מחמקין את הדלועין
לפני הבהמה ואת הגבילה לפני הכלבים
מוקים לה לבית הלל כרבי שמעון אבל
גבי

א א מ"י פ"א מהלכות
י"ט הלכה י"ט סמג
לאין שם טו"ש"ע א"ח סי'
תק"ט ספ"ק א'
ב ב מ"י פ"א מהלכות
תק"ט ואלה הלכה ז'
טו"ש"ע א"ח סי' תמ"ג
ספ"ק א':
ג ג מ"י פ"ג מהלכות י"ט
ה' א סמג לאין שם
טו"ש"ע א"ח סי' תמ"ג
ספ"ק א':
ד ד מ"י פ"ו מהלכות
שבת הלכה טו סמג
לאין שם טו"ש"ע א"ח סי'
שם ספ"ק א':
ה ה מ"י פ"ח מהל'
שבת הלכה י"ט סמג
שם טו"ש"ע א"ח סי' שד'
ספ"ק א':
ו ו מ"י שם טו"ש"ע שם
ספ"ק א':

רבינו חננאל

אתחיל מסכת ביצה
בעזרת גדולי הקצצה.
ביצה שגולדה ביום טוב.
בית שמאי אומרים תאכל
ובית הלל אומרים לא
תאכל. אוכלא דאפרת
(תו"א). פירוש כגון אוכל
שנפרד אבר מאבר.
מוקצה. ופיר' כל דבר
שאינו מוכן נקרא מוקצה.
גולד. פירוש כגון דבר שלא
היה מאתמול ונעשה
היום נקרא גולד. אוקמה
רב נחמן לפתני בתרנגולת
העומדת לגדל ביצים.
וב"ש כר' שמעון דלית
ליה מוקצה. ובה"כ כר'
יהודה דאית ליה מוקצה.
ואקשינן ומי אמר רב
נחמן ב"ש כר' שמעון
וב"ה כר' יהודה. והא
איכא שמעון ליה
דחנן בפרק נוטל ארס
את בנו. ב"ה אומרים
מגביהין מעל השלחן
עצמות וקליפין ובש"א
מסלק את הטבלא כר'.
(נ"א) ומנערה. ואמר רב
נחמן אנו אין לנו אלא
בית שמאי כר' יהודה
ובית הלל כר' שמעון
ופריקין בתר סתמא
אזלינן. בשבת דסתם לן
תנא כר' שמעון דלית
ליה מוקצה. וקיי"ל כותיה
דהילכתא כסתמא נ"א:
דהאי סתמא. אוקימנא
לבי"ה כותיה. משום
דקיי"ל הילכתא כסתם
(משנה). כי היכי דלא
תקשי הילכתא אהילכתא.

דמי דהאי גולד דהכא הו נולד טפי שמתחילה לא היה צעולם אכל התם הכלי היה צעולם רק
מה: וס' מיה צביא מביצע דלעזי ופריך כל שכן דהו נולד ואסור ומאי פריך ודלמא ההוא כר' שמעון מורה דהאי גולד אסור:
בגמ' ה"ה מ"ה א"ע"ג דאין ראויין לא למאכל אדם ולא למאכל בהמה ולא נהירא דהא איכא צביא וס' שער
של אפונין ושער של עדשים מפני שהן ראויין למאכל בהמה לכך נ"ל שהם ראויים למאכל בהמה כגון עצמות רכים וקליפי
תפוחים וזית הלל סבירי כיון דלא חזי למאכל אדם לא (א) ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא ומנערה. תימה
והלא היא צביא לדבר האסור דהא לא שכת האיל והניחם שם מדעתו ויש לומר דלפירוש רבינו תם ניחא דפירש במסכת שבת (א) דלא
הו צביא לדבר האסור אלא כשדעתו להניחם שם כל היום אי נמי כיון דהו שם אוכלין הוה ליה צביא לדבר האסור ולדבר המותר ושרי
כדמוכח פרק נוטל (שם דף קמ"ה). ועוד דאין זה מניח בצוונה דהא אינו חושש היכן יפלו: דתנן מחמקין את הדלועין לפני הבהמה ואת כו'.
וא"ת היכי דמי אי דלועין שהיו מחזירין צין השמשות דהא ודאי מורה ר' שמעון גזרה שמה יעלה ויתלוש וי"ל דמייירי בתלושין וסלקא
דעתך דאסור דמשהו להו אוכלין לפי שהן קשין והחמור מרכך אותם: ואת הגבילה בוי. אנו צריכין לפרש שנתגבלה בשבת ומכל
מקום תני להו בצדי דלע"ג דלדלועין לא הו טעמא משום מוקשה כמו צנבלה משום דבשניהם שייך לשון מחמקין:

גבי